

1 נאמר בפסוק הפותח את פרשת מטות:

2 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשֵׂי אִשְׁכְּנַיִם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
3 לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה', אִישׁ פִּי יְדוּר נָדָר וְגו'1
4 והתורה הולכת ומפרשת את פרטי דיני הנדרים.

44 האמור בפרשה זו לנשיאים תחילה. אף עֲדִין צְרִיף לְהִבִּין אם אכן
45 הדבר נכון לגבי כל דיני התורה מִדּוּעַ מִשְׁמִיעַ הַפְּתוּב עֲנִין זֶה
46 (שְׁחָלַק כְּבוֹד לְנִשְׂיָאִים לְלַמְדָם תַּחֲלִילָה) פְּרֻשַׁת נְדָרִים
47 דְּוָקָא? וּבְפִירוּשׁ רַש"י יש התייחסות לשאלה הזו, וּמָה רָאָה
48 לְאָמְרָה כֵּאן, לְמַד שֶׁהַפְּרָת
49 נְדָרִים בְּיַחֲד מוּמַחָה וְכו'1
50 כלומר, הכתוב מפרט שהדרברים נמסרו
51 תחילה לראשי המטות דווקא בפרשת
52 נדרים כדי ללמד שדיין מומחה יכול
53 להפר (לבטל, להתיר) נדרים גם כדיין
54 יחיד (ואם אין מומחה, יש צורך
55 בשלושה שאינם מומחים). וְצְרִיף
56 לְהִבִּין מָהוּ הָעֲנִין בְּזֶה לפי
57 המשמעות הפנימית של הדברים?.

בס"ד. שבת פרשת מטות-מסעי, מברכים החרודש מנחם-אב, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

1 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
2 לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה', אִישׁ פִּי
3 יְדוּר נָדָר וְגו'1. וְצְרִיף לְהִבִּין2 מָהוּ כְּלָלוֹת עֲנִין
4 הַנְּדָרִים, וְהָרִי אֵיתָא בִּירוּשְׁלָמִי3 לֹא דִינָן בְּמָה
5 שְׁאֲסַרְהָ תוֹרָה כּו' (בַּתְּמִיּהָ), וְלָמָּה לְאָדָם
6 לְאָסוּר עַל עֲצֻמוֹ דְּבַר הַמוֹתֵר. גַּם צְרִיף לְהִבִּין
7 לָמָּה נֶאֱמָרָה פְּרֻשָׁה זֹו לְרֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת דְּוָקָא,
8 דְּלֹא כְּכָל שְׁאָר הַפְּרֻשִׁיּוֹת שְׁנֶאֱמָרוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל.
9 וְרַש"י פִּירֵשׁ, חָלַק כְּבוֹד לְנִשְׂיָאִים לְלַמְדָם
10 תַּחֲלִילָה, וְאַחֲרֵי-כֵן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמוֹסִיף,
11 וּמִנֵּין שְׁאָף שְׁאָר הַדְּבָרוֹת כֵּן, תְּלַמּוּד לּוֹמֵר
12 וַיִּשְׁוּבוּ אֵלָיו אֲהָרֹן וְכָל הַנְּשִׂאִים בְּעֵדָה, וַיְדַבֵּר
13 מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם, וְאַחֲרֵי-כֵן נִגְשׁוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל4.
14 אַף עֲדִין צְרִיף לְהִבִּין מִדּוּעַ מִשְׁמִיעַ הַפְּתוּב עֲנִין
15 זֶה (שְׁחָלַק כְּבוֹד לְנִשְׂיָאִים לְלַמְדָם תַּחֲלִילָה)
16 פְּרֻשַׁת נְדָרִים דְּוָקָא. וּבְפִירוּשׁ רַש"י, וּמָה רָאָה
17 לְאָמְרָה כֵּאן, לְמַד שֶׁהַפְּרָת נְדָרִים בְּיַחֲד מוּמַחָה
18 וְכו'. וְצְרִיף לְהִבִּין מָהוּ הָעֲנִין בְּזֶה. גַּם צְרִיף
19 לְהִבִּין מָה שֶׁכָּתַב הַבַּחֲי"י5 שְׁנִסְמַכָּה פְּרֻשַׁת נְדָרִים
20 לְפְרֻשַׁת מוֹעֲדוֹת, לְפִי שְׁבָסִיּוּם פְּרֻשַׁת מוֹעֲדוֹת
21 נֶאֱמָר6 אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לְה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנְּדָרֵיכֶם
22 וְנִדְבוֹתֵיכֶם וְגו'. וְלִכְאוּרָה אֵינוֹ מוּבָן, שֶׁהָרִי
23 כְּלָלוֹת עֲנִין הַמוֹעֲדִים אֵינוֹ נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי נָדָר.
24 וְאַדְרָבָּה, בְּסִיּוּם עֲנִין הַמוֹעֲדִים נֶאֱמָר "לְבַד
25 מִנְּדָרֵיכֶם" גו', וְאִם-כֵּן מָהוּ הַקָּשֶׁר וְהַשְׂכִּיחַת
26 שְׁבִין נְדָרִים לְמוֹעֲדוֹת.

5 וְצְרִיף לְהִבִּין2 מָהוּ כְּלָלוֹת
6 עֲנִין הַנְּדָרִים שאדם נודר ואוסר
7 על עצמו ליהנות מדברים כאלה
8 ואחרים, וְהָרִי אֵיתָא מובא
9 בִּירוּשְׁלָמִי3 בתלמוד ירושלמי
10 במסכת נדרים לא דִּינָן בְּמָה
11 שְׁאֲסַרְהָ תוֹרָה כּו' (בַּתְּמִיּהָ)
12 וכי לא די לך במה שהתורה אסרה
13 עליך שאתה מוסיף על עצמך עוד
14 איסורים, וְלָמָּה לְאָדָם לְאָסוּר
15 עַל עֲצֻמוֹ דְּבַר הַמוֹתֵר? ואם
16 כן כל ענין הנדרים הוא תמוה ולא
17 מובן.
18 גַּם צְרִיף לְהִבִּין עוד דבר תמוה
19 לָמָּה נֶאֱמָרָה פְּרֻשָׁה זֹו פרשת
20 הנדרים לְרֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשֵׂי
21 הַשְּׁבָטִים דְּוָקָא, דְּלֹא כְּכָל שְׁאָר
22 הַפְּרֻשִׁיּוֹת שְׁנֶאֱמָרוּ עַל-יְדֵי ה'
23 למשה רבנו על-מנת למסור את
24 הדברים לְכָל יִשְׂרָאֵל. וְרַש"י
25 פִּירֵשׁ ונתן טעם לכך שהפרשה
26 נאמרה לראשי המטות, חָלַק כְּבוֹד
27 לְנִשְׂיָאִים לְלַמְדָם תַּחֲלִילָה,
28 וְאַחֲרֵי-כֵן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
29 וּמוֹסִיף רַש"י ומפרש עוד, וּמִנֵּין
30 מהיכן אנו למדים שְׁאָף שְׁאָר
31 הַדְּבָרוֹת כֵּן, שֶׁלֹּמַעֲשֶׂה גַם שֶׁאֵר
32 הדברים שנאמרו מִה' אל משה נמסרו
33 כך שתחילה נאמרו לראשי המטות
34 ורק אחר כך לכל בני ישראל תְּלַמּוּד
35 לּוֹמֵר במקום אחר (בפרשת כי
36 תשא) וַיִּשְׁוּבוּ אֵלָיו אל משה,
37 אֲהָרֹן הַכֹּהֵן וְכָל הַנְּשִׂאִים
38 בְּעֵדָה, וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם,
39 וְאַחֲרֵי-כֵן נִגְשׁוּ כָל בְּנֵי
40 יִשְׂרָאֵל4 ופסוקים אלה מדברים על
41 הסדר הקבוע שבו מסר משה לעם את
42 דברי ה', הרי שתמיד הנשיאים שמעו
43 לפני שאר העם. ולפי זה אין להתפלא על כך שהכתוב אומר למסור את

86 רבינו בחיי על סמיכות הפרשיות זו לזו? 87 לפני שאר העם. ולפי זה אין להתפלא על כך שהכתוב אומר למסור את

(1) ריש פרשתנו (מטות ל, ב-ג). (2) בהבא לקמן - ראה רד"ה וידבר גו' המטות העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'סט).
(3) נדרים פ"ט ה"א. וראה לקו"ש ח"ג ע' 107 ואילך (מהתוועדות זו). (4) תשא לד, לא-לב. (5) פרשתנו (מטות ל, ב. 6) ס"פ